

Ruonanjoen yhteistyöryhmän kokous Lavajärven Päivölässä 24.5.2023 klo 17.00–19.30

Kooste tilaisuuden aikana esitetyistä kysymyksistä, vastauksista ja kommentteista. Kysymyksiin vastasi paikan päällä projektipäällikkö Katja Vainionpää. Etäyhteyksistä piti huolen Salla Taskinen, Pirkanmaan ELY-keskukset. Paikalla tarjottiin kahvia ja suolaista.

Osallistujat

Paikan päällä Lavajärven Päivölässä oli 15 henkilöä ja etäyhteydellä 3 henkilöä. Osallistujina oli mm. maanomistajia, yhdistysten edustajia ja muita raakuista ja Ruonanjoesta kiinnostuneita. Lähes kaikki osallistajat olivat olleet jo aikaisemmin hankkeen tapahtumissa tai aikaisemmassa Kolmen helmen joet-hankeessa mukana. Eräs asukas on ollut esimerkiksi 2001–2002 tekemässä kunnostuksia.

Ohjelma ja yhteenveto keskusteluista

1. Tilaisuuden ohjeistus
2. Uuden projektipäällikön esittäytyminen
3. Jokihelmisimpukka eli raakku
4. Life Revives-hanke 2021–2027
5. Life Revives-hanke Pirkanmaalla
6. Vapaa sana

1. Tilaisuuden ohjeistus

- Kysymyksiin ja keskusteluun oli varattu omat kohdat tapahtumassa, mutta tarkentavia kysymyksiä sai esittää missä välissä tahansa.

2. Uuden projektipäällikön esittäytyminen

- Uusi projektipäällikkö Katja Vainionpää aloitti 3.4.2023. Hän kertoi omasta taustastaan ja tahtotilastaan hankkeessa.

3. Jokihelmisimpukka eli raakku

- Jokihelmisimpukasta käytiin läpi lajin uhanalaisuus ja sen tärkeys jokiekosysteemille, esiintyminen Suomessa ja Pirkanmaalla, uhanalaisuuden syyt sekä raakun elämänsykli.

4. Life Revives-hanke 2021–2027

- Kuusivuotinen LIFE Revives -hanke käynnistyi syksyllä 2021 usean vuoden taustatyön ja suunnittelun tuloksena 12 projektipartnerin voimin. Tavoitteena on parantaa jokihelmisimpukan ekologista tilaa Suomessa, Ruotsissa ja Virossa, ja saavuttaa projektin jälkeen raakun riittävä lisääntyminen ja suotuisia suojelutaseja.
- Taulukon avulla käytiin läpi yleisesti hankkeen toimet: kunnostus, seuranta ja tiedotus. Kuvien ja kartan avulla perehdyttiin toimenpiteisiin eri maissa ja eri partnereilla.
- Yhteistyötahojen Hämeenkyrön kunnan ja Nokian sekä Ylöjärven kaupunkien roolia myös selvennettiin.

5. Life Revives-hanke Pirkanmaalla

- Ruonanjoen raakkukannat ovat olleet tiedossa jo 1970-luvulta lähtien. Kaikilla Pirkanmaan kolmella joella on tehty Kolmen helmen joet-hankeessa 2017 kunnostussuunnitelmat valuma-alueelle (KVYY) ja joelle (FCG Oy). Vuonna 2019 Pirkanmaan ELY-keskus päivityksen suunnitelmiin (Alleco Oy). Pienimuotoisia kunnostustoimenpiteitä on tehty vuosittain vaihteessa.

- Kartan avulla käytiin keskustelua valuma-alueesta ja uomasta, sekä niiden merkityksestä osallistujille. Keskustelussa nousi esille mm. veden korkeuden vaihtelevuus; loppukesästä vettä on vähän ja keväällä tulvat, esimerkiksi Pullinkoskella veden pinta vaihtelee 20-85 cm välillä. Maaperä on hienojakoista hiesua ja puron vesi on sameaa. Vesi lämpenee nopeasti jopa 20 astetta kesällä. Hiekkaa on tullut näkyviin paikoittain ja erityisesti ojien kaivamisen jälkeen. Eräs asukas on yrittänyt jokihelmisimpukan kasvatusta. Metsän ja pellon rajalta oli löytynyt iso keko avattuja simpukan kuoria. Alueella on paljon saukkoja ja villiminkkiä. Aikaisemmin raakut ovat olleet salaisuus, josta ei saanut kertoa kenellekään. Asukkaat ovat nähneet helmiä aikaisemmin, mutta ne ovat olleet tummia ja epäsymmetrisiä. Täplärapuja paljon, rikkoo simpukan. Eräs asukas on kulkenut koko puron pituuden kanootilla 1990-luvulla.
- Ruonanjoen raakkukantaa on tutkittu 1970-lvuulta lähtien. Vuonna 2019 raakkuja arviointiin olevan 45 000 kpl. Ruonanjoella kanta on lisääntyvä, mutta elinvoimaisuudeltaan taantuva.
- Hankkeen ensimmäisenä vuotena on tehty seuraavia toimia: jokikohtaiset neuvottelukunnat perustettu, neuvoteltu maanomistajan kanssa toimista ja kerätty suostumuksia, metsäsuojelusuunnitelmat kilpailutettu, tiedottaminen ja viestintä, Pinsiön-Matalusjoesta haettu raakkuja laitostuskasvatukseen ja järjestetty seuranta.
- Taulukon avulla vertailtiin kunnostustoimenpiteitä Pirkanmaan raakkupuroissa. Kunnostukset jakaantuvat valuma-aluekunnostuksiin ja uomakunnostuksiin. Jokaiseen Ruonanjoen kunnostustoimeenpiteeseen syvennyttiin perusteellisemmin. Hankkeessa on määritetty jokaiselle kunnostustoimenpiteelle tavoitemäärä (kpl/m/ha) jokikohtaisesti.
- Valuma-aluekunnostukset: putkipatojen rakentaminen, kosteikkojen perustaminen, suojavyöhykkeiden perustaminen/laajentaminen, jokipenkkojen suojaus, rakennekalkitus.
- Uomakunnostukset: puumateriaalilla kunnostus, koskikunnostus, kutusoraikkokunnostus, vaellusesteiden poisto.
- Seuranta jakaantuu uomassa tapahtuvaan seurantaan ja Konnenveden tutkimusaseman seurantaan. Ruonanjoella sijaitsee jatkuvatoiminen virtaama- ja veden laadun mittausasema. Se mittaa veden pinnankorkeutta, lämpötilaa, sameutta vuosien 2022–2023 ja 2026-2027 ajan. Tarkasteltiin Masinotekin sivuilta 04/2023 tuloksia. Data tulee nähtäville uusille verkkosivuille. Sähkökoekalastusta tehdään uudestaan kesäkuussa Jyväskylän yliopisto toimesta. Aikaisemmissa mittaustuloksissa taimenia on saatu 0-1 kpl/kohde. Redox-mittauksen tulosten perusteella Ruonanjoella on monin paikoin pohjasarassa alle 20 tavoiterajan.
- Viestintä: kerrottiin jo tiedotetut julkaisuista ja tulevista verkkosivuista.
- Loppuun kerrottiin hankkeen toimista vuotena 2023 ja siitä eteenpäin.

6. Vapaa sana

- Vormuojalla on kosteikko/suo joka on kuivunut, voisiko mennä hankkeeseen
- Luontoliitot järjestävät raakkujaiset 21.9.2023 joka on kulttuurinen tapahtuma Lavajärven Päivölässä. PIRELY myös mukana tapahtumassa.
- Virtaamaa tarvittaisiin kuivina aikoina lisää. Vedenpinnan vaihtelut ovat suuria.
- Pullinkosken pato on ihmisen tekemä patorakennelma, jolla muodostetaan kesäisin ”järvialue”
- Tapahtumien mainostaminen ei ole onnistunut. Tapahtumiin toivotaan kutsuja kirjeitse ja lehti-ilmoituksia (Hämeenkyrön sanomat tai OIVA)
- Marita Hanhiojan kuvanäyttely Ruonanjoen valuma-alueen asukkaista. Näyttely on ollut Tampereella ja Helsingissä.

- Alueella on saukkoa, villiminkkiä ja täplärapuja.